

*Doc. Ing. Václav Koman. DrSc.
60-ročný*

Jubilant po skončení vysokoškolského štúdia na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave nastúpil do o. p. Palma, kde pracoval tri roky ako vedúci OTK. Odtiaľ prešiel na Chemickotechnologickú fakultu, kde začal budovať študijný odbor mlieko—tuky—kozmetika. Postupne vypracoval náplň a prednášal predmety v oblasti chémie a technológie tukov a kozmetiky. Vyrcholil a školí ďalších vedeckých aspirantov. Od roku 1975 je zástupcom vedúceho katedry.

Doc. Koman patrí k známym osobnostiam čs. potravinárskej chémie. Roku 1963 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému „Štúdium štruktúr lipidov vo vzťahu k ich výživovej hodnote a technologickej kvalite“.

V rokoch 1970—1985 riešil viaceré výskumné úlohy z oblasti triacylglycerolov, zaradené do štátneho plánu základného výskumu, výsledky ktorých zhrnul do 18 správ. Doteraz publikoval 140 pôvodných prác v domácich i zahraničných odborných časopisoch. Popritom úzko spolupracoval s priemyslom, najmä s o. p. Palma. Bol jedným z prvých iniciátorov dohôd o spolupráci medzi priemyslom a CHTF SVŠT. Podal 4 zlepšovacie návrhy a získal 4 autorské osvedčenia. Roku 1979 bol na polročnom študijnom pobyte vo Francúzsku a od októbra 1985 pôsobí ako pedagóg na univerzite v Alžírsku.

Náplňou výskumnej práce jubilanta je systematické teoretické i praktické riešenie otázky izomérov nenasýtených masných kyselín, podmienok ich tvorby, metabolismu, analýza a možnosti ich minimalizácie v technologických procesoch až po návrhy nových postupov pri priemyselnej výrobe jedlých tukov. Bol jedným z prvých, ktorí u nás zaviedli chromatografickú analýzu masných

kyselín a lipidov. Od roku 1967 vo svojej práci aplikuje matematické metódy a výpočtovú techniku. Zavádza presné definovanie štruktúr triacylglycerolov s cieľom modelovať podmienky procesu medzimolekulárnej preesterifikácie rastlinných olejov so živočíšnymi tukmi. Na základe vlastných vedeckovýskumných poznatkov napísal dve dočasné vysokoškolské učebnice a knihu *Štruktúry lipidov*.

Popri odbornej vedeckovýskumnej a pedagogickej práci sa doc. Koman angažoval i v spoločensko-politickej oblasti. Za aktívnu účasť v SNP mu udelili dve Pamätné medaily SNP. Pracoval vo výbore ROH a SVTS, je členom viacerých vedeckých spoločností pri SAV a ČSAV a redakčných rád časopisov. Roku 1974 mu udelili Bronzovú a roku 1977 Striebornú medailu SVŠT za dlhoročnú odbornú prácu i spoločenskú angažovanosť.

Jubilant je prispievateľom a aktívnym členom Rady pre vedeckú spoluprácu nášho časopisu, ako aj dlhoročným spolupracovníkom Výskumného ústavu potravinárskeho.

Do ďalších rokov mu želáme veľa úspechov v práci, zdravia a šťastia v ďalšom živote.

Ing. Alexander Szokolay, DrSc.
riaditeľ

Výskumného ústavu potravinárskeho

*Doc. Ing. Alexander Dandár,
CSc., 50-ročný*

Jubilant sa narodil 11. novembra 1937 vo Veľkom Ruskove, okr. Trebišov. Po skončení strednej školy študoval na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave, odbor chémie a technológia sacharidov, ktorý skončil roku 1960. Pracoval v cukrovare P. Jilemnického v Trnave ako chemik a technik, neskôr vo VÚC v Bratislave ako výskumný pracovník. Roku 1967 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu z oblasti čistenia repnej šťavy. Od skončenia aspirantúry pracuje na Katedre chémie a technológie sacharidov a potravín CHTF SVŠT ako vedecký pracovník, odborný asistent a od roku 1980 ako docent. Ako pedagóg viedol prevádzkové cvičenia a zahraničné praxe študentov v BLR, ZSSR a NDR. Prednáša predmety štúdiijného odboru Technológia cukrovarníctva a Technologické výpočty.

Vo výskume sa orientuje na problematiku čistenia cukrovarníckych štiav. V súčasnosti je zástupcom vedúceho Katedry chémie a technológie sacharidov a potravín CHTF a vedúcim štúdiijného odboru Chémie a technológie sacharidov a cereálií, predsedom Komisie pre štátne záverečné skúšky štúdiijného odboru a členom Komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác pre odbor Chémie a technológia potravín. Vychoval desiatky inžinierov pre cukrovarnícky priemysel, je školiteľom aspirantov vedného odboru. V zahraničí je známy z rôznych medzinárodných konferencií, štúdiijných i prednáškových pobytov na vysokých školách a v závodoch. Je členom Vedeckého výboru medzinárodnej vedeckej cukrovarníckej spoločnosti Commission Internationale Technique de Sucrerie (CITS) so sídlom v Bruseli a členom Národného komitétu v ČSSR pre jednotlivé cukrovarnícke analytické metódy (ICUMSA),

čestný člen Stawarzyszenia Technikow Cukrownikow PLR., Bol vyznamenany Pamätnou medailou rektora Politechniki Lodzskiej, titulom Vzorný pracovník SVŠT a Čestnými uznaniaми ČSVTS.

Doc. Dandár zastáva funkciu vedeckého tajomníka Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV v Bratislave, je garantom a organizátorom viacerých celoštátnych vedeckých konferencií LABORALIM a ďalších a editorom celého radu zborníkov prednášok z vedeckých konferencií. Je členom redakčných rád Listy cukrovarnícke, Poľnohospodárska veda, Bulletin potravinárskeho výskumu, člen VTR generiaditeľa cukrovarníckeho priemyslu, člen výboru OS ČSVTS pre cukrovarnícky priemysel a i.

Jubilant je dlhoročným spolupracovníkom Výskumného ústavu potravinárskeho, spoluriešiteľom výskumných úloh, oponentom záverečných správ a členom komisií a ako člen redakčnej rady časopisu Bulletin potravinárskeho výskumu i jeho aktívnym prispievateľom.

Pri príležitosti životného jubilea doc. Ing. Alexandra Dandára, CSc., mu s celou odbornou potravinárskou verejnosťou i jeho spolupracovníkmi srdečne blahozeláme a prajeme dobré zdravie, životný elán a veľa úspechov v ďalších rokoch v jeho mimoriadne aktívnej a všestrannej práci, najmä pri výchove mladých potravinárskych odborníkov.

Ing. Alexander Szokolay, DrSc.
riaditeľ
Výskumného ústavu potravinárskeho